

Кузьмінська Ольга Едуардівна,
*к.е.н., докторантка,
ДННУ «Академія фінансового управління»,
м. Київ, Україна*

ФІНАНСОВИЙ МОНІТОРИНГ У СИСТЕМІ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

Сталий розвиток системи економічних відносин в Україні в напрямі забезпечення основних національних економічних інтересів нерозривно пов'язаний із національною безпекою загалом, та з економічною безпекою держави, зокрема. Орієнтація фінансового моніторингу на забезпечення національної безпеки шляхом визначення правового механізму запобігання та протидії закріплена Законом України «Про запобігання та протидію легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» [1].

У Стратегії національної безпеки держави «Безпека людини – безпека країни» зазначено, що Україна бере активну участь у запобіганні та протидії тероризму, розповсюдженню зброї масового ураження, міжнародній злочинності, наркоторгівлі, торгівлі людьми, політичному та релігійному екстремізму, нелегальній міграції, кіберзагрозам [2, п.3].

Мета Стратегії економічної безпеки полягає у систематичі основних напрямів діяльності у сфері забезпечення економічної безпеки, спрямованих на реалізацію Стратегії національної безпеки України «Безпека людини – безпека країни» [3, п. 3]. Стратегічний курс у сфері забезпечення економічної безпеки поєднує два напрями – напрям розвитку та безпековий напрям. До системи економічної безпеки належать: фінансова безпека, виробнича безпека, зовнішньоекономічна безпека, інвестиційно – інноваційна безпека, та макроекономічна безпека.

Слід зауважити, що характеристика стану фінансової безпеки, викликів та загроз у цій сфері, містить конкретні положення, нерозривно пов'язані із фінансовим моніторингом. Зокрема, серед основних викликів та загроз у сфері фінансової безпеки наведені: високий рівень тінізації економіки; втрата доходів бюджету внаслідок поширених явищ «сірого» імпорту та контрабанди, схем ухилення від оподаткування, розмивання бази оподаткування шляхом використання «низькоподаткових» юрисдикцій; поширення явища легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом [3, п. 8].

Також слід підкреслити, що стратегічні заходи, пов'язані із фінансовим моніторингом, розкриваються саме у складі завдань фінансової безпеки. Серед завдань у сфері фінансової безпеки зазначені: імплементація мінімального стандарту Плану протидії розмиванню бази оподаткування та виведенню прибутку з-під оподаткування (Плану дій BEPS) та впровадження ефективних податкових правил стосовно контрольованих іноземних компаній; убезпечення

національної фінансової системи від легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансування тероризму та фінансування розповсюдження зброї масового знищення [3, п. 21.1].

Згідно із Стратегією економічної безпеки України протягом останніх 10 років вітчизняна економіка не забезпечувала досягнення національних економічних інтересів. Зокрема, стан економічної безпеки упродовж 2010-2019 років визнано незадовільним. Загалом рівні всіх основних складових економічної безпеки залишались низькими, що зберігає високими ризики прояву масштабних дестабілізаційних явищ у розвитку економіки у довгостроковій перспективі, зокрема, стан фінансової безпеки за цей період оцінено на рівні 42 відсотків від оптимального значення [3, п. 7]. Зазначене актуалізує необхідність наукового пошуку дієвих організаційних і методичних підходів (методів, засобів, заходів, процедур), імплементація яких у практику державного фінансового моніторингу стане вагомим внеском у забезпечення виконання державної політики у сфері економічної безпеки України.

В умовах необхідності посилення заходів економічної безпеки України виникає нагальна потреба модернізації державного регулювання фінансового моніторингу в напрямі мінімізації актуальних ризиків і загроз у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення.

Список використаних джерел

1. Закон України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» № 361-IX від 06.12.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/361-20#Text>. (дата звернення: 21.10.2021)
2. Стратегія національної безпеки України, затверджена Указом Президента України від 14 вересня 2020 року № 392/2020. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/3922020-35037>. (дата звернення: 21.10.2021)
3. Стратегія економічної безпеки України на період до 2025 року, затверджена Указом Президента України від 11 серпня 2021 року № 347/2021. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/3472021-39613> (дата звернення: 21.10.2021)